

Rozlúčka s profesorom MUDr. Lászlóom Kovácsom, DrSc., MPH (1950–2017)

Autor fotografie: T. Somogyi

V septembri 2017 nás po náhlej chorobe opustil profesor MUDr. László Kovács, DrSc., MPH, významný slovenský pediater, detský nefrológ a dlhoročný prednosta 2. detskej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského a Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou v Bratislave.

Profesor Kovács sa narodil v Budapešti a tu získal základné aj stredoškolské vzdelanie. Za lekára bol promován v roku 1975 na Medicínskom Inštitúte Sečenova v Moskve. Prvé medicínske skúsenosti získaval najskôr v Detskej nemocnici Pála Heima v Budapešti a od roku 1977 pracoval na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Najskôr pôsobil ako asistent na 2. detskej klinike v nemocnici na Duklianskej ulici, neskôr svoju akademickú činnosť rozvíjal pod vedením profesora Birčáka na 1. detskej klinike na Úprkovej ulici. Získal atestáciu z pediatrie, nefrológie a klinickej genetiky, ako aj akademicko-vedecké tituly doktor vied, docent pediatrie a profesor pediatrie. V roku 2000 sa po rokoch práce na 1. detskej klinike vrátil späť na 2. detskú kliniku LF UK a DFNSP

v Bratislave, aby pôsobil ako jej prednosta ďalších 16 rokov až do zlúčenia oboch kliník.

Pán profesor však bol viac ako skúsený lekár. Absolvoval viaceré študijné a výskumné pobyty na renomovaných zahraničných inštitúciách. Zúčastnil sa výmenných stáží v Pécsi (Maďarsko) a v Halle (Nemecko), tri roky pracoval ako research fellow na Northwestern University (Chicago, USA) a pôsobil ako hosťujúci profesor v Aarhus (Dánsko). Zaujímal sa najmä o vodno-soľné hospodárstvo. Jeho vedecké bádanie viedlo k objasneniu molekulovej príčiny hereditárneho neurogénneho diabetes insipidus ako aj úlohy vazopresínu pri vzniku rôznych foriem hyponatrémie. Povestná je kvalita jeho doktorandskej práce, pre ktorú mu bol udelený titul doktora vied. V roku 1990 publikoval spolu s profesorom Lichardusom monografiu o vodnom hospodárstve v americkom vydavateľstve a aj neskôr publikoval viaceré vysokocitované vedecké práce.

Poznatky zo svojho vedeckého bádania zavádzal aj do klinickej praxe, navrhol algoritmy na riešenie hyponatrémie a stanovenie patogenézy primárnej nočnej enurézy. Založil Laboratórium molekulovej diagnostiky, v ktorom zaviedol molekulovú diagnostiku hereditárnej hemochromatózy a hereditárnych trombofílií. Toto pracovisko dnes poskytuje komplexnú vysokošpecializovanú molekulovú diagnostiku pre potreby detských pacientov z celého Slovenska. K vedeckej práci a publikačnej činnosti viedol nielen svojich 16 doktorandov, ale aj ostatných kolegov. Podporoval osobný a vedecký rozvoj mladých lekárov a aktívne im pomáhal pri získavaní vedeckých skúseností v rámci dlhodobých študijných pobytov na renomovaných pracoviskách v celej Európe. Jeho žiaci dnes pôsobia ako špičkoví odborníci vo svojich odboroch na Slovensku aj v zahraničí.

Pán profesor bol oddaný myšlienke medzinárodnej vedeckej spolupráce. To sa odrážalo aj v jeho pôsobení ako prodekana LF UK v Bratislave.

Udržoval úzke priateľské a pracovné kontakty s kolegami zo susedných aj vzdialených krajín, často v prospech svojich doktorandov, kolegov a pacientov kliniky. V ostatných rokoch zúročil všetky svoje odborné znalosti, medzinárodné skúsenosti a vybudované kapacity 2. detskej kliniky LF UK a DFNSP v Bratislave a stal sa hlavným propagátorom myšlienky šírenia povedomia o zriedkavých ochoreniach.

Srdcovou záležitosťou pána profesora bola výučba študentov. Ako garant a gestor výučby pediatrie sa aktívne podieľal na rozvoji, obnove a zdokonaľovaní pre- a postgraduálneho kurikula. Bol zostavovateľom viacerých pregraduálnych aj postgraduálnych učebníc pediatrie a nefrológie a stále prichádzal s novými nápadmi na obohatenie knižného fondu slovenskej odbornej pediatickej literatúry. Jeho zásluhou historicky najstaršia slovenská pediatická tzv. „aprílová“ konferencia zmenila svoj formát a stala sa významnou súčasťou pediatického postgraduálneho vzdelávania. Dnes je známa ako Pediatické dni „Pediatria pre prax“ organizované každoročne pod záštitou Slovenskej pediatickej spoločnosti. Spolu s časopisom „Pediatria pre prax“, ktorého bol dlhé roky šéfredaktorom, je táto konferencia cenená najmä pediatriami prvého kontaktu. Oboje, konferencia i časopis, im prinášajú aktuálne informácie s dôrazom na ich využiteľnosť v ambulantnej a klinickej praxi. V ostatných rokoch bol profesor Kovács aj zástupcom šéfredaktora časopisu Česko-slovenská pediatrie. Z jeho iniciatívy aj tento časopis prešiel inováciou a stal sa špičkovým a obľúbeným odborným časopisom širokej pediatickej komunity.

Profesor Kovács bol členom významných domáciach ako aj medzinárodných odborných spoločností. Bol aktívnym členom výboru Európskej a Svetovej spoločnosti detskej nefrológie (ESPN resp. IPNA) a dlhoročným prezidentom sekcie detskej nefrológie Slovenskej lekárskej spoločnosti. Za svoju bohatú klinickú a vedecko-vys-

kumnnú činnosť získal viaceré významné ocenenia a rezortné vyznamenania. Bol čestným členom Českej a Maďarskej pediatrickej spoločnosti a laureátom viacerých vyznamenaní vrátane najvyššieho štátneho vyznamenania Maďarskej republiky.

Ako vedúci pracovník – prednosta 2. detskej kliniky – sa dennodenne snažil svojimi tvorivými myšlienkami stimulovať celý kolektív k zlepšovaniu pracovných výkonov. Jeho nápady a často aj neoblomná nástojčivosť stoja za mnohými úspechmi jednotlivcov aj celého kolektívu. Bolo pre neho typické, že skončená práca znamenala začiatok novej úlohy. Svojim zmyslom pre využívanie nových technických vymožeností významne zmenil a obohatil každodenný chod kliniky. Napriek svojmu prirodzenému zmyslu pre detail, učil mladších kolegov jasne formulovať svoje myšlienky a vystihnúť podstatu veci pri riešení odborného problému, či v diagnostike pacienta alebo pri vedeckom bádání. Neraz nás kolegov

obohatil svojim vycibreným inteligentným humorom a poznatkami z literárneho, hudobného a výtvarného umenia, pre ktoré mal hlboký cit. 2. detskú kliniku úspešne previedol náročným obdobím slovenského zdravotníctva a zaslúžil sa o to, že ostala konsolidovaným pracoviskom s nenarušenou pracovnou aktivitou. V zložitých časoch stál za svojim kolektívom a bol mu silnou morálnou oporou.

Prof. MUDr. László Kovács, DrSc., MPH, bol vizionár. Vždy hľadel dopredu a hľadal tú správnu cestu pre svoje pracovisko, jeho kolektív aj jednotlivcov, s ktorými pracoval. Vytvoril priaznivé podmienky na osobný rozvoj každého pracovníka a prispel k modernizácii odborného a vedeckého zamerania kliniky. Avšak nikdy nezabudol ani na svojich učiteľov, predchodcov a kolegov, vážil si ich prácu a všetko, čo ho naučili. Bolo pre neho typické, že nemal rád veľké reči a ctil si slušné správanie. On sám bol nesmierne pracovitý lekár,

ktorý mal víziu a ciele a tie ho motivovali a posúvali v jeho profesionalite.

V živote človeka sú chvíle, o ktorých vieme, že prídu, a predsa nás ich príchod prekvapí. O to skôr, keď taká chvíľa príde nečakane, uprostred plného životného a pracovného nasadenia. Ďakujeme profesorovi Kováčovi za všetko čo urobil pre pracovný kolektív 2. detskej kliniky, študentov a pedagógov Lekárskej fakulty UK v Bratislave i celú DFNSP v Bratislave a jej malých pacientov. Tak ako on nezabúdal, ani my nezabudneme a ako jeho kolegovia a žiaci budeme držať jeho meno v hlbkej úcte.

Čeť jeho pamiatke!

MUDr. Anna Hlavatá, PhD., MPH

MUDr. Tomáš Dallos, PhD.

Převzato z Pediatr. prax, 2017, 18(4): 156–157